บทที่ ๔

แนวทางการจัดงานมงคลพิธี

การจัดงานที่เป็นพิธีมีลำดับขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในพิธีต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ประธานพิธี ผู้ร่วมพิธีและผู้ปฏิบัติงานพิธีมีความเข้าใจตรงกัน ในการที่จะดำเนินกิจกรรมศาสนพิธีให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ศาสนพิธีกรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในลำดับขั้นตอน วิธีการ ลักษณะของการจัดกิจกรรมงานพิธีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานมงคล งานอวมงคล กุศลพิธี หรืองานบุญพิธีอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานพิธีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สวยงาม นำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสของผู้ที่เข้าร่วมพิธี

งานกุศลพิธี

งานกุศลพิธี คือ การจัดงานด้วยปรารภเหตุการณ์สร้างกุศลให้แก่ตนเอง เพื่อความเป็นสวัสดิมงคล ซึ่งบุคคลนั้น ๆ จะจัดเองหรือบุคคลอื่นจัดให้ก็ได้ เช่น การบรรพชาสามเณร การบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุ การสมาทานศีล ๕ ศีล ๘ หรือการรักษาศีลอุโบสถ การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เป็นต้น

พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

๑) ไปนมัสการพระอาจารย์เพื่อแจ้งความประสงค์ นัดวัน เวลา และนิมนต์พระสงฆ์

๒) ในวันประกอบพิธี ผู้แสดงตนแต่งกายชุดสีขาวล้วน ชุดนักเรียน หรือชุดสุภาพสีอ่อนพร้อมกัน ณ สถานที่ประกอบพิธี

๓) จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยเปล่งวาจาบูชาพระรัตนตรัย กราบ ๓ ครั้ง

๔) ถือพานเครื่องสักการะเข้าไปหาพระอาจารย์ ณ ที่ชุมนุมสงฆ์ วางพานแล้ว กราบ ๓ ครั้ง ยกพานเครื่องสักการะถวาย กราบ ๓ ครั้ง

๕) เปล่งวาจากล่าวคำนมัสการ (นะโม ๓ จบ) และคำปฏิญาณตนเป็นพุทธมามกะ จบ

๖) เมื่อพระสงฆ์รับว่า “สาธุ” แล้วกราบ ๓ ครั้ง นั่งราบกับพื้น ประนมมือรับฟังโอวาทจากพระอาจารย์ เมื่อจบโอวาทแล้ว รับว่า “สาธุ” แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ อาราธนาศีล ๕ รับศีลจบแล้ว กราบ ๓ ครั้ง

๗) ประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์ (ถ้ามี)
๘) พระสงฆ์อนุโมทนา
๙) กรวดน้ำ-รับพร
๑๐) กราบ ๓ ครั้ง เป็นเสร็จพิธี

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิมินา สักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมิ
อิมินา สักกาเรนะ ธัมมัง ปูเชมิ
อิมินา สักกาเรนะ สังฆัง ปูเชมิ
(ถ้าหลายคน เปลี่ยน ปูเชมิ เป็น ปูเชมะ)

วิธีการแสดงตน

แสดงเป็นรายบุคคล

แสดงเป็นหมู่คณะ

คำกล่าวแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

คำกล่าวแสดงตนคนเดียว (ชาย) ตั้ง นะโม ๓ จบ

"เอสาหัง ภันเต สุจิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง
สะระณัง คัจฉามิ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ พุทธะมามะโกติ
มัง สังโฆ ธาเรตุ"

คำกล่าวสำหรับผู้หญิงแสดงตนคนเดียว

เหมือนกับคำแสดงตนของชาย
เพียงแต่เปลี่ยนคำว่า พุทธะมามะโกติ เป็น พุทธะมามะกาติ เท่านั้น

คำกล่าวสำหรับแสดงตนหลายคน (ชาย)

"เอเต มะยัง ภันเต สุจิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง
ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ
พุทธะมามะกาติ โน สังโฆ ธาเรตุ"

คำกล่าวสำหรับผู้หญิงหลายคนแสดงตน

เหมือนคำแสดงตนของชายหลายคน
เพียงแต่เปลี่ยนคำว่า เอเต มะยัง เป็น เอตา มะยัง เท่านั้น

งานบุญพิธี

งานบุญพิธี มี ๒ ประเภท

๑. งานมงคล คือ การทำบุญเพื่อให้เกิดความสุขสวัสดีและความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ญาติพี่น้อง ครอบครัว หรือบุคคลอื่นที่มีความปรารถนาดีต่อกันความเป็นสิริมงคลแก่สถานที่

๒. งานอวมงคล คือการทำบุญอุทิศให้แก่บรรพบุรุษ หรือบุคคลที่เสียชีวิตไปแล้ว

พิธีทำบุญงานมงคลทั่วไป

พิธีทำบุญงานมงคลทั่วไป คือ การทำบุญ เมื่อมีโอกาสอันสมควร มิได้ปรารภเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเป็นกรณีพิเศษ เช่น การทำบุญเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น มีลำดับขั้นตอนของงาน ดังนี้

การเตรียมการ

๑) นิมนต์พระสงฆ์ตามจำนวนที่มีความประสงค์ งานมงคลตามประเพณีนิยมจะนิมนต์พระสงฆ์ จำนวน ๕ รูป ๗ รูป หรือ ๙ รูป หรือตามจำนวนที่เจ้าของงานประสงค์จะให้นิมนต์ ควรแจ้งไว้ในฎีกานิมนต์ให้เรียบร้อยในเรื่อง วัน เวลา และสถานที่ให้ชัดเจน การรับ-ส่ง พระสงฆ์

๒) จัดเตรียมโต๊ะหมู่บูชา และเครื่องนมัสการ พร้อมพระพุทธรูป

๓) อาสน์สงฆ์สำหรับพระสงฆ์นั่งเจริญพระพุทธมนต์

๔) เครื่องอุปกรณ์ศาสนพิธีสำหรับงานมงคล เช่น สายสิญจน์ ที่กรวดน้ำ พานรองสายสิญจน์ ครอบสำหรับทำน้ำพระพุทธมนต์ เทียนทำน้ำพระพุทธมนต์ (เทียนขี้ผึ้ง น้ำหนัก ๑ บาท) กำหญ้าคาสำหรับประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๕) เครื่องรับรองพระสงฆ์ เช่น ภาชนะใส่น้ำร้อน-น้ำเย็น กระโถน

๖) ถ้ามีการถวายภัตตาหาร จะต้องมีการจัดเตรียมภัตตาหารคาว-หวาน ไว้ถวายพระสงฆ์

๗) สำรับหรือเครื่องใส่อาหารคาว-หวาน เพื่อบูชาพระพุทธ และสำรับอาหารคาว-หวาน สำหรับบูชาพระภูมิเจ้าที่

๘) จตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์ เท่ากับจำนวนพระสงฆ์ที่นิมนต์ไว้

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑) ผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน ณ บริเวณสถานที่ประกอบพิธี

๒) เมื่อถึงเวลาที่กำหนดประกอบพิธี นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นประจำอาสน์สงฆ์

๓) ประธานหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยแล้ว กราบ ๓ ครั้ง

๔) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

๕) เจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีรับศีล

๖) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตรแล้ว ฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๗) เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบทนโม ๘ บท ใกล้จะจบ ประมาณบทที่ ๖ จุดเทียนชนวน และส่งเทียนชนวนให้เจ้าภาพหรือประธานจุดเทียนทำน้ำพระพุทธมนต์ เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบท “อเสวนา จ พาลานำ...”

๘) เมื่อจุดเทียนน้ำพระพุทธมนต์แล้ว ประธานหรือเจ้าภาพยกครอบน้ำพระพุทธมนต์ประเคนประธานสงฆ์

๙) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบท “พาหุ...” หรือบท “มหาการุณิโก นาโถ...” ให้จัดเตรียมยกสำรับบูชาข้าวพระพุทธมาตั้งยังที่ที่จัดเตรียมไว้หน้าโต๊ะหมู่บูชา

๑๐) จัดเตรียมและยกภัตตาหารสำหรับถวายพระสงฆ์มาตั้งไว้ยังที่ที่พระสงฆ์จะฉันภัตตาหาร

๑๑) เชิญประธานหรือเจ้าภาพประเคนภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๒) เมื่อพระสงฆ์เสร็จภัตตกิจแล้ว ให้ยกเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมตั้งไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์แต่ละรูป

๑๓) เชิญเจ้าภาพหรือประธานประเคนเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์

๑๔) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๕) เจ้าภาพหรือประธานกรวดน้ำ-รับพร

๑๖) เสร็จพิธีทำบุญ

พิธีทำบุญงานมงคลเฉพาะงาน

พิธีหล่อพระพุทธรูป

การหล่อพระพุทธรูป หรือพระสงฆ์ที่เป็นบูรพจารย์ ในปัจจุบันถือเป็นสิ่งที่น่าปีติยินดีและเป็นกุศลอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการสร้างพระขึ้นด้วยตนเอง แทนที่จะเป็นการเช่า (ซื้อ) เพราะเป็นการกระทำที่เกิดจากความศรัทธาและถูกต้องตามโบราณประเพณี เนื่องจากการที่จะหล่อหรือสร้างพระนั้น จะต้องมีการอัญเชิญเทวดามาชุมนุมเพื่อรับทราบและอนุโมทนาในการอันเป็นมงคล ซึ่งถือเป็นกุศลสำคัญ ก็เพราะได้ทำบุญโดยช่วยให้ผู้ร่วมพิธีได้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมและเกิดพุทธานุสสติอยู่เสมอ ยิ่งกว่านั้นยังเชื่อกันว่า สามารถทำให้ผู้สร้างและผู้ร่วมพิธีมีชาตารุ่งโรจน์ ทำให้หมดเคราะห์ หมดโศก

การเตรียมการ

๑) รั้วก่าย

๒) ราชวัตรฉัตรธง

๓) ต้นกล้วย ต้นอ้อย จำนวน ๘ คู่

๔) สายสิญจน์ สำหรับวงบริเวณราชวัตรฉัตรธง และโยงไปที่พิธีสงฆ์

๕) มณฑลพิธี ตั้งห่างจากบริเวณเผาหุ่นเททอง

๖) โลหะต่าง ๆ ที่จะใช้หล่อพระพุทธรูป หรือพระบุรพาจารย์

๗) เครื่องนมัสการพระรัตนตรัย (โต๊ะหมู่บูชา ดอกไม้ ธูป เทียน เป็นต้น)

๘) เทียนวิปัสสี จำนวน ๑ เล่ม น้ำหนักประมาณ ๑๒ บาท ไส้ ๓๒ เส้น)

๙) เครื่องใช้พิธีสงฆ์ (ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒ เรื่องการเตรียมการและปฏิบัติงาน)

๑๐) ถ้ามีพิธีบวงสรวง (จะต้องจัดเตรียมเครื่องบวงสรวงบูชาเทวดาประจำฤกษ์)

๑๑) ช้อนสำหรับประธานหรือเจ้าภาพใส่ทองและเทลงสู่เบ้าหลอมทอง

๑๒) นิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ (ถ้าเป็นส่วนราชการนิยมนิมนต์พระสงฆ์ ๑๐ รูป ถ้าเป็นเอกชนนิยมนิมนต์พระสงฆ์ ๙ รูป)

๑๓) นิมนต์พระสงฆ์อธิษฐานจิต ประจำทิศทั้ง ๔ ตามราชวัตรฉัตรธง

๑๔) เทียน ๔๐ เล่ม ธูป ๔๐ ดอก (สำหรับเจ้าภาพหรือประธานจุดบูชาหรือสังเวยเทวดา เพื่อบูชาเทวดานพเคราะห์ ๙ องค์ ตามกำลังเทวดาแต่ละองค์ ดาวฤกษ์ ๒๗ พระอินทร์ ๑ พระพรหม ๑ พระยม ๑ และพระกาล ๑)

๑๕) ครอบน้ำพระพุทธมนต์ พร้อมกำหญ้าคาสำหรับใช้ประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๑๖) เครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

แนวทางการปฏิบัติงานพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์ (ก่อนถึงเวลาฤกษ์เททองประมาณ ๒ ชั่วโมง)

๑) เจ้าหน้าที่จัดโต๊ะเครื่องบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวยเทวดา (กลางแจ้งนอกปะรำพิธี)

๒) จุดธูปเทียนที่โต๊ะเครื่องบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวยเทวดา

๓) พราหมณ์ หรือโหร อ่านโองการทำพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวยเทวดา

๔) นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นประจำอาสน์สงฆ์

๕) ประธานหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบพระ ๓ ครั้ง

๖) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

๗) ประธานหรือเจ้าภาพ และผู้ร่วมพิธีรับศีล

๘) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร

๙) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๑๐) ก่อนที่จะขึ้นบท “พุทธ...” เชิญเจ้าภาพจุดเทียนชัย และเทียนมงคล

๑๑) เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ก่อนจะถึงบท “อเสวนา จ พาลานं...” เชิญเจ้าภาพจุดเทียนทำน้ำพระพุทธมนต์ และประเคนครอบน้ำพระพุทธมนต์แด่ประธานสงฆ์

๑๒) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบ

๑๓) ใกล้เวลาฤกษ์เททองหล่อพระ นิมนต์พระสงฆ์เถราจารย์นั่งประจำอาสน์สงฆ์ เพื่ออธิษฐานจิตที่สี่มุมของราชวัตรฉัตรธง

๑๔) นิมนต์ประธานสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ทั่วบริเวณสถานที่ประกอบพิธีเททอง

๑๕) ครั้นได้เวลาปฐมฤกษ์ เจ้าหน้าที่เชิญประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุดเทียนวิปัสสีที่หน้าโต๊ะหมู่บูชา แล้วออกไปยังสถานที่เททอง

๑๖) เจ้าหน้าที่นำเบ้าหลอมทองมาวาง ณ เบื้องหน้าประธานหรือเจ้าภาพ

๑๗) เจ้าหน้าที่นำทองที่จัดเตรียมไว้ส่งให้ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ

๑๘) ประธานหรือเจ้าภาพรับทองจากเจ้าหน้าที่แล้ว ใส่ทองลงไปในช้อนที่เจ้าหน้าที่ถือ

๑๙) ประธานหรือเจ้าภาพรับด้ามช้อนที่ใส่ทองแล้ว และเทลงในเบ้าหลอมทอง

๒๐) ประธานหรือเจ้าภาพถือปลายสายสิญจน์หรือสายสูตรข้างหนึ่ง และอีกข้างหนึ่งเจ้าหน้าที่นำไปเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับเบ้าหลอมทอง ประธานหรือเจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีประนมมืออธิษฐานจิต จนกว่าช่างหล่อจะเททองลงหุ่นหล่อพระเสร็จเรียบร้อยทุกหุ่น

๒๑) ขณะช่างหล่อเททองลงหุ่นพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา “ชยนฺโต โพธิยา มูเล...” ต่อด้วย “โส อตฺถลทฺโธ สุขิโต...” (ถ้าประธานหรือเจ้าภาพเป็น สตรี ให้ต่อด้วย สา อตฺถลทฺธา สุขิตา...”) แล้วต่อด้วย “สกฺกตฺวา พุทฺธรตนํ..., นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ..., ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลเก..., สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา... ๓ จบ, ภวตุ สพฺพมงคลํ...”

๒๒) ประธานหรือเจ้าภาพถวายเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์

๒๓) พระสงฆ์อนุโมทนา

๒๔) ประธานหรือเจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๒๕) เสร็จพิธีเททองหล่อพระ

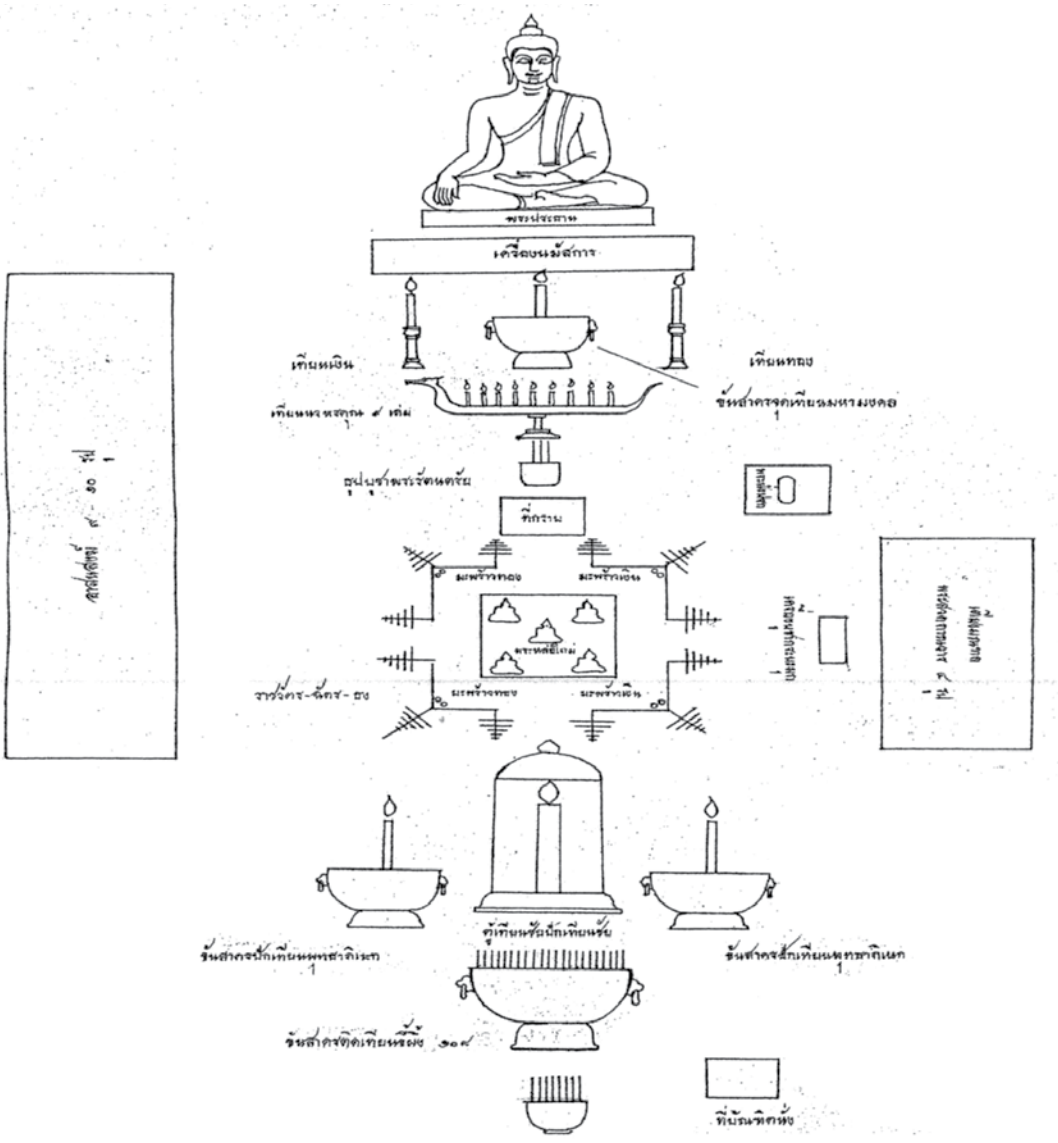
พิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก

เมื่อมีการหล่อพระพุทธรูป หล่อรูปพระเถราจารย์ บุรพาจารย์ การจัดสร้างพระกริ่ง หรือการจัดสร้างวัตถุมงคล มีการปลุกเสกพระพิมพ์หรือเครื่องรางของขลัง ในการเช่นนี้จะมีพิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก ซึ่งมักจะทำพิธีเช่นนี้ในอุโบสถหรือศาลาที่มีพระประธานประดิษฐานอยู่ประจำ

การจัดพิธีพุทธาภิเษก

ผังการจัดพิธีพุทธาภิเษก

การเตรียมการ

๑) จัดเตรียมสถานที่ประกอบพิธีตามผัง

๒) โต๊ะหมู่บูชา พร้อมเครื่องนมัสการ

๓) อุปกรณ์เครื่องใช้ในงานพิธีสงฆ์ (เช่นเดียวกับงานมงคล)

๔) เครื่องรับรองพระสงฆ์

๕) นิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ๑๐ รูป

๖) นิมนต์พระเถราจารย์เพื่อนั่งเจริญจิตภาวนา ตามจำนวนที่เจ้าภาพกำหนด

๗) พระสงฆ์สวดภาณวาร หรือสวดพุทธาภิเษก จำนวน ๔ รูป (สำรับละ ๔ รูป เจ้าภาพจะกำหนดกี่สำรับเพื่อไว้สับเปลี่ยนก็ได้

๘) เทียนชัย ๑ เล่ม ไส้ ๑๐๘ เส้น หนัก ๘๐ บาท สูงเท่ากับประธานหรือเจ้าภาพ

๙) ตู้เทียนชัย เป็นตู้ที่มีกระจกปิดเพื่อกันลมพัด

๑๐) เทียนมงคล ๑ เล่ม หนัก ๑๐ บาท ไส้เกินกว่าอายุประธานหรือเจ้าภาพ ๑ เส้น สูงเท่าความยาวรอบศีรษะของประธานหรือเจ้าภาพ

๑๑) เทียนพุทธาภิเษก ๒ เล่ม หนักเล่มละ ๓๒ บาท ไส้ ๕๖ เส้น สูงประมาณกึ่งหนึ่งของเทียนชัย

๑๒) เทียนนวหรคุณ ๙ เล่ม หนักเล่มละ ๒ บาท ไส้ ๙ เส้น

๑๓) เทียนที่โต๊ะหมู่บูชาหน้าพระประธาน ๑ คู่ ขนาดพองาม

๑๔) เทียนหน้าพระสวดพุทธาภิเษก ๑ คู่

๑๕) เทียนหนัก ๖ สลึง ไส้ ๙ เส้น ๒๘ เล่ม พร้อมธูปจีนดอกเล็ก จุดที่เครื่องบวงสรวงสังเวย

๑๖) เครื่องบวงสรวงสังเวย

๑๗) เทียนหนักเล่มละ ๒ สลึง จำนวน ๑๐๘ เล่ม

๑๘) ธูปจีน ๑๐๘ ดอก

๑๙) มัดหญ้าคา สำหรับประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๒๐) ใบพลู ๗ ใบ (สำหรับดับเทียนชัย และเทียนมงคล)

๒๑) เครื่องเจิม (แป้งกระแจะใส่ละลายในโถปริก)

๒๒) เทียนวิปัสสี ๑ เล่ม หนัก ๑๒ บาท ไส้ ๓๒ เส้น

๒๓) จตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์ในพิธี

๒๔) พานข้าวตอกดอกไม้

๒๕) ตู้พระธรรมตั้งเบื้องหน้าพระสงฆ์สวดภาณวาร

๒๖) เครื่องนมัสการพระธรรม

๒๗) ด้ายสายสิญจน์

แนวทางการปฏิบัติงานพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์ (ก่อนถึงเวลาฤกษ์จุดเทียนชัย พิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก)

๑) เจ้าหน้าที่จัดโต๊ะบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวยเทวดา (กลางแจ้งนอกปะรำพิธี)

๒) จุดธูปเทียนที่โต๊ะเครื่องบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวยเทวดา

๓) พราหมณ์ หรือโหร อ่านโองการทำพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์-สังเวยเทวดา

๔) นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นประจำอาสน์สงฆ์

๕) ประธานหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบพระ ๓ ครั้ง

๖) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

๗) ประธานหรือเจ้าภาพ และผู้ร่วมพิธีรับศีล (กรณีมีการกล่าวรายงาน ให้กล่าวรายงานหลังจากประธานสงฆ์ให้ศีลแล้ว)

๘) ประธานสงฆ์เจิมเทียนชัย เทียนพุทธาภิเษก และเทียนมงคล

๙) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพถวายเทียนชนวนแด่ประธานสงฆ์ เพื่อจุดเทียนชัย (ขณะนี้พระสงฆ์ในพิธีสวดคาถาจุดเทียนชัย)

๑๐) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพโปรยข้าวตอกดอกไม้

๑๑) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร

๑๒) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๑๓) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ก่อนที่จะขึ้นบทไตรสรณคมน์ “พุทฺธ...” เจ้าหน้าที่เชิญประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุดเทียนมงคล และเทียนนวหรคุณ

๑๔) เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ก่อนถึงบท “อเสวนา จ พาลานำ...” เชิญประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุดเทียนทำน้ำพระพุทธมนต์ (ระหว่างพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ให้บัณฑิตชักลูกประคำและจุดเทียน และธูปอย่างละ ๑ เรื่อยไป เพื่อเป็นการบูชาพระรัตนตรัยมิให้ขาดสายจนครบอย่างละ ๑๐๘)

๑๕) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบ

๑๖) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพถวายเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์

๑๗) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๘) ประธานกรวดน้ำ-รับพร

๑๙) เจ้าหน้าที่รับพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ลงจากอาสน์สงฆ์

๒๐) เจ้าหน้าที่นิมนต์พระสงฆ์สวดพุทธาภิเษก หรือสวดภาณวารขึ้นอาสน์สงฆ์เตียงสวด

๒๑) เจ้าหน้าที่นิมนต์พระเถราจารย์เจริญจิตภาวนาขึ้นนั่งยังธรรมาสน์นั่งปรก

๒๒) ประธานในพิธีหรือเจ้าภาพจุดเทียนทองเงิน และจุดธูปเทียนที่เครื่องนมัสการที่เตียงสวดพุทธาภิเษก พระสงฆ์ ๔ รูป สวดพุทธาภิเษกเรื่อยไป จนครบเวลาตามที่กำหนดไว้ (พระสงฆ์สวดพุทธาภิเษกจะเปลี่ยนหลายสำรับก็ได้ ตามความเหมาะสมของเวลาที่เจ้าภาพกำหนดไว้)

๒๓) เมื่อครบกำหนดเวลาที่เจ้าภาพกำหนด ถึงฤกษ์ดับเทียนชัย

๒๔) พระเถราจารย์ผู้ดับเทียนชัย (ไม่ใช่รูปเดียวกับที่จุดเทียนชัย) มาถึงอุโบสถหรือศาลาที่ประกอบพิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก

๒๕) เจ้าหน้าที่นำใบพลู จำนวน ๗ ใบ พร้อมโถปริกกระแจะไปให้พระเถราจารย์เจิมแป้งกระแจะที่ใบพลู

๒๖) นิมนต์พระเถราจารย์ประกอบพิธีดับเทียนชัยที่หน้าตู้เทียนชัย และดับเทียนมงคลพร้อมกัน (ขณะพระเถราจารย์ไปยืนที่หน้าตู้เทียนชัย พระสงฆ์ที่เตียงสวดพุทธาภิเษก สวดคาถาดับเทียนชัย)

๒๗) เมื่อดับเทียนชัยแล้ว พระเถราจารย์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ และโปรยข้าวตอกดอกไม้ไปรอบ ๆ สิ่งมงคลหรือเครื่องรางของขลัง

๒๘) เจ้าภาพถวายเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์ทั้งปวง

๒๙) พระสงฆ์อนุโมทนา

๓๐) เจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๓๑) เสร็จพิธีพุทธาภิเษก หรือมังคลาภิเษก

พิธีวางศิลาฤกษ์

การวางศิลาฤกษ์นี้ บุรพาจารย์กล่าวไว้ว่า มีคุณสมบัติเท่ากับการลงเข็มปลูกบ้าน อาคารหรือสถานที่ต่าง ๆ นั่นเอง ฉะนั้น เมื่อวางศิลาฤกษ์แล้ว ถึงคราวลงเข็มไม่ต้องหาฤกษ์ลงเข็มอีก วิธีการวางศิลาฤกษ์มีลักษณะคล้ายกับการลงเข็มปลูกบ้าน แต่จะแตกต่างกันตรงที่สิ่งของและวิธีการเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการวางศิลาฤกษ์ การจัดที่ทางและโต๊ะหมู่บูชาพึงดำเนินการเช่นเดียวกับการทำบุญมงคลธรรมดา

การเตรียมการ

๑) จัดเตรียมสถานที่ประกอบพิธี

๒) จัดโต๊ะหมู่บูชา พระพุทธรูป และเครื่องนมัสการ

๓) ครอบน้ำพระพุทธมนต์ และกำหญ้าคาประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๔) ด้ายสายสิญจน์

๕) อาสน์สงฆ์ เครื่องรับรองพระสงฆ์

๖) ราชวัตรฉัตรธง ต้นกล้วย อย่างละ ๘ ต้น

๗) แผ่นศิลาฤกษ์ (เมื่อโหราจารย์กำหนดการให้ฤกษ์ไว้ แล้วนำไปให้ช่างแก่สลักลงบนหินอ่อน กว้าง x ยาว ประมาณ ๘ นิ้ว x ๑๒ นิ้ว

๘) ไม้เข็มมงคล ๙ ต้น (ชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ สักทอง ไผ่สีสุก พะยูง ทองหลางกันเกรา ทรงบันดาลหรือทรงบาดาล และขนุน) ซึ่งพระเถราจารย์ได้ลงอักขระไว้แล้ว

๙) ทรายเสก (ทรายที่เสกด้วยพระพุทธมนต์บทพระปริตร)

๑๐) โถปริก กระแจะแป้งเจิม

๑๑) ทองคำเปลว ประมาณ ๑๕ แผ่น พร้อมน้ำมันที่ทาแผ่นศิลาเพื่อประธานปิดทอง

๑๒) อิฐทอง-นาก-เงิน (อิฐทาบรอนซ์สีทอง-สีเงิน-สีนาก จำนวนอย่างละ ๓ ก้อน)

๑๓) ตลับนพรัตน์ ลูกป้องกันพิษภัย เศษทอง นาก เงิน สำหรับลงก้นหลุม

๑๔) พานข้าวตอก ดอกไม้ เมล็ดถั่ว งาดำ

๑๕) ค้อน หรือสามเกลอ สำหรับประธานตอกไม้มงคล

๑๖) เกรียง ปูนซีเมนต์ผสมเสร็จแล้ว ประมาณ ๑ ขันพานรอง

๑๗) ก่ออิฐถือปูน หรือทำแท่นสี่เหลี่ยมพร้อมใส่ดินหรือทรายไว้ประมาณ ๓ ใน ๔ ส่วน ตั้งไว้บนพื้นที่ปริมณฑลของสถานที่จะประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์

เครื่องบวงสรวงบูชาฤกษ์

๑) เครื่องมัจฉมังสะ ๖ (กุ้ง ปลา ปู หัวหมู เป็ด และไก่)

๒) บายศรีปากชาม

๓) ขนม นม และเนย (ขนมต้มแดง ต้มขาว ขนมหูช้าง ขนมเล็บมือนาง มะพร้าวอ่อน กล้วยน้ำไทย หรือกล้วยน้ำว้า ผลไม้ต่าง ๆ ที่มีชื่อเป็นมงคล นม เนย ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง ขนมถ้วยฟู เป็นต้น)

๔) น้ำ ๑ ที่

๕) หมาก พลู ๑ ที่

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑) ก่อนปฐมฤกษ์ประมาณ ๔๐-๕๐ นาที ประธานพิธีและผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน ณ บริเวณพิธี

๒) จุดธูปเทียนที่เครื่องสังเวยบวงสรวงบูชาฤกษ์

๓) พราหมณ์หรือโหราจารย์ทำพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์

๔) เสร็จพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์

๕) เจ้าหน้าที่จัดโต๊ะวางแผ่นศิลาฤกษ์ ไม้มงคล อิฐทอง-นาก-เงิน ไว้ที่ด้านหัวอาสน์สงฆ์ และนำสายสิญจน์มาเชื่อมไว้ยังสิ่งมงคลดังกล่าว

๖) เมื่อใกล้ถึงเวลาปฐมฤกษ์

๗) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)

๘) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

๙) ประธานสงฆ์ให้ศีล

๑๐) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพ และผู้ร่วมพิธีรับศีล

๑๑) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร (ถ้ามีการเจริญพระพุทธมนต์)

๑๒) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบแล้ว รอเวลาปฐมฤกษ์

๑๓) เมื่อใกล้เวลาปฐมฤกษ์ (ถ้ามีการกล่าวรายงานให้กล่าวรายงานช่วงนี้)

๑๔) ประธานปิดทอง และเจิมแผ่นศิลาฤกษ์

๑๕) ได้เวลาปฐมฤกษ์ ประธานพิธีไปยืนหันหน้าไปทางทิศที่เป็นศรีของวันที่ประกอบพิธี

๑๖) ประธานพิธีรับค้อนจากเจ้าหน้าที่

๑๗) ตอกไม้เข็มมงคล ๙ ต้น ตามลำดับเป็นประทักษิณ (เพื่อความสะดวกสำหรับประธานพิธี เจ้าหน้าที่ควรนำไม้เข็มมงคลลงไว้ในแท่นสำหรับวางศิลาฤกษ์ประมาณ ๒ ใน ๓ ส่วน ของไม้เข็มมงคล)

๑๘) พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา จนกว่าพิธีวางศิลาฤกษ์จะแล้วเสร็จ ดนตรีบรรเลงเพลงมหาฤกษ์ พราหมณ์เป่าสังข์แกว่งบัณเฑาะว์ ลั่นฆ้อง

๑๙) ประธานพิธีรับเกรียงตักปูนซีเมนต์ผสมเสร็จที่เตรียมไว้ หยอดที่หลักไม้เข็มมงคล จนครบ ๙ ต้น

๒๐) รับอิฐทอง อิฐเงิน อิฐนาก วางเรียงเป็นรูปวงกลม หรือสี่เหลี่ยมบนซีเมนต์ผสมเสร็จที่หยอดไว้ที่หลักไม้เข็มมงคล จนครบแผ่นอิฐทอง อิฐเงิน อิฐนาก ตามที่กำหนดไว้

๒๑) ประธานพิธีรับเกรียงตักปูนซีเมนต์ผสมเสร็จที่เตรียมไว้หยอดแล้วเกรี่ยให้เรียบที่แผ่นอิฐทอง อิฐเงิน และอิฐนาก

๒๒) ประธานพิธีรับแผ่นศิลาฤกษ์จากเจ้าหน้าที่หรือเจ้าภาพวางบนแผ่นอิฐ

๒๓) ประธานพิธีวางตลับนพรัตน์ลงบนแผ่นศิลาฤกษ์

๒๔) ประธานพิธีวางพวงมาลัย และโปรยข้าวตอก ดอกไม้ เหรียญเงิน เหรียญทอง ลงในหลุมศิลาฤกษ์ และเชิญเจ้าภาพ แขกผู้มีเกียรติอื่น ๆ โปรยตาม

๒๕) ประธานสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๒๖) เข้าสู่ปะรำพิธี ถวายเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรม

๒๗) พระสงฆ์อนุโมทนา

๒๘) ประธานพิธีหรือเจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๒๙) เสร็จพิธี

เครื่องบวงสรวง

เครื่องบวงสรวง

พิธีบวงสรวง

แท่นวางศิลาฤกษ์

อัฐเงิน-ทอง-นาก และไม้เข็มมงคล ๙ ต้น

แผ่นศิลาฤกษ์

การเจิม

การเตรียมไม้เข็มมงคล

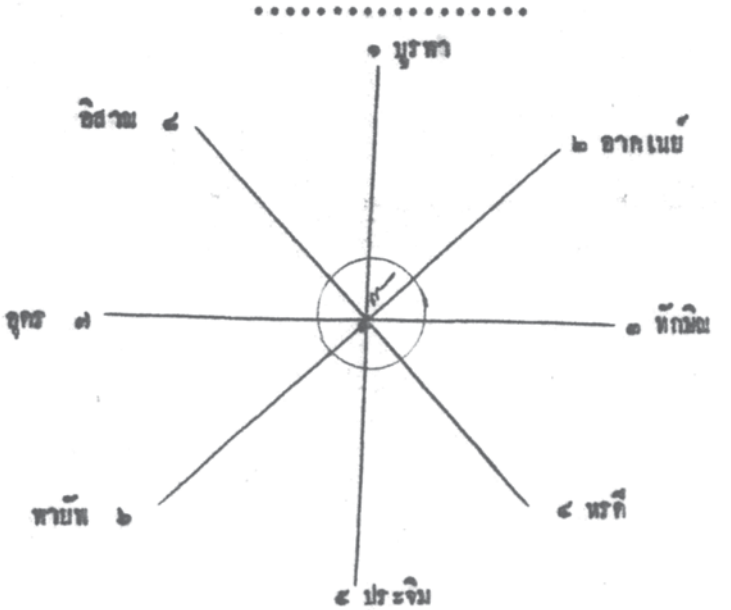
การตอกไม้เข็มมงคล

การวางแผ่นศิลาฤกษ์

หลุมศิลาฤกษ์ ไม้มงคล ๙ อย่าง

๑	ทิศบูรพา	ไม้กันเกรา	เป็นเครื่องคุ้มกันภยันตราย
๒	ทิศอาคเนย์	ไม้ชัยพฤกษ์	ให้มีชัยชนะ มีฤทธิ์อิทธิพล
๓	ทิศทักษิณ	ไม้หรงบาดาล	ให้มีฤทธิ์ ตลอดใต้พื้นปฐพีกล
๔	ทิศหรดี	ไม้ทองหลาง	ให้ทองไหลมา เหมา ดังห่าฝน
๕	ทิศประจิม	ไม้พะยูง	ให้มีที่พึ่ง มีหลักยึดมั่นไว้ พยุงไว้
๖	ทิศพายัพ	ไม้ราชพฤกษ์	เป็นพญาไม้ ให้มีอำนาจยิ่งใหญ่ เป็นที่เคารพรักใคร่ บูชา
๗	ทิศอุดร	ไม้ศรีสุก	ให้มั่งมีศรีสุข มีทรัพย์มาก สุขมาก
๘	ทิศอิสาน	ไม้ขนุน	ให้มียูอุปถัมภ์ อุดหนุน จุนเจือ ตลอดกาล
๙	ทิศกลาง	ไม้สักทอง	ให้เจริญเกียรติยศ เกียรติศักดิ์

พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่

การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ คือ การทำบุญในคราวที่ขึ้นบ้านใหม่ หรือย้ายไปอยู่ที่ใหม่ หรือการทำบุญเปิดป้ายสำนักงานใหม่

การเตรียมการ

๑) จัดเตรียมสถานที่ในการประกอบพิธี

๒) โต๊ะหมู่บูชา พระพุทธรูป และเครื่องนมัสการ

๓) เครื่องใช้ในพิธีสงฆ์สำหรับใช้ในงานมงคล

๔) เครื่องรับรองพระสงฆ์ ภาชนะใส่น้ำร้อน น้ำเย็น ถวายพระสงฆ์

๕) ภัตตาหารคาว-หวาน ถวายพระสงฆ์ ถ้ามีการเลี้ยงพระสงฆ์

๖) จตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

๗) นิมนต์พระสงฆ์ ๕, ๗, ๙ รูป ตามความเหมาะสมของสถานที่

๘) กำหนดฤกษ์ หรือเวลาในการประกอบพิธี

๙) โถปริกสำหรับใส่กระแจะแป้งเจิม

๑๐) ทองคำเปลว ๙ แผ่น

๑๑) วงสายสิญจน์รอบอาหารหรือบ้าน ไปยังฐานของพระพุทธรูป แล้วนำกลุ่มสายสิญจน์วางไว้ที่อาสน์สงฆ์ของประธานสงฆ์

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑) เมื่อได้เวลาตามที่เจ้าภาพกำหนด และผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน

๒) เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)

๓) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

๔) ประธานสงฆ์ให้ศีล

๕) เจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีรับศีล

๖) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร

๗) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบ

๘) เจ้าภาพถวายภัตตาหารเช้า หรือเพล ตามโอกาสเวลาที่จัดงานพิธี

๙) พระสงฆ์เสร็จภัตตกิจ (ฉันภัตตาหารเสร็จเรียบร้อย)

๑๐) เจ้าหน้าที่นำเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมมาวางไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์ทุกรูป

๑๑) เจ้าภาพหรือผู้แทนประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์

๑๒) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๓) เจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๑๔) เจ้าภาพนิมนต์ประธานสงฆ์ หรือพระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่ง ไปเจิมที่ป้าย หรือประตู บริษัท ห้าง ร้าน สำนักงาน บ้าน เรือน หรือห้อง ตามความประสงค์ของเจ้าภาพ (เจิม ปิดทอง) แล้วประพรมน้ำพระพุทธมนต์ที่ป้าย หรือประตูที่เจิมแล้ว

๑๕) เสร็จพิธี

หมายเหตุ

๑) สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินพิธีกรรมต่าง ๆ ได้ ตามกำหนดฤกษ์

๒) ในกรณีเปิดอาคารหรือเปิดป้ายอาคาร ให้เตรียมป้ายและแพรคลุมป้ายและกรรไกรสำหรับตัดริบบิ้นหรือเชือก

พิธีมงคลสมรส

เมื่อหญิงชายต่างมีฉันทะร่วมกันในอันที่จะครองเรือนแล้ว ฝ่ายชายจะส่งผู้ใหญ่ของตนไปสู่ขอกับผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงเสียชั้นหนึ่งก่อน ต่อจากนั้น จะกำหนดวันหมั้น ของหมั้นตามประเพณีนิยมเป็นแหวน ในการหมั้น ไม่ค่อยมีพิธีรีตองอะไรมากนัก ผู้ที่ทำหน้าที่ดำเนินการในเรื่องการหมั้นเรียกว่า เถ้าแก่ เชิญขันหมากไปถึงที่แล้ว ก็กล่าวคำเป็นที่จำเริญใจ และบอกความประสงค์ว่า “มาเพื่อขอหมั้น ชื่อหญิงสาว.....ซึ่งเป็นธิดาของ.....ให้กับ (ชื่อของชาย).....ซึ่งเป็นบุตรของ.....” แล้วมอบของหมั้นให้กับผู้ใหญ่ของฝ่ายหญิง ปัจจุบันนี้ ให้ฝ่ายชายสวมแหวนหมั้นที่นิ้วนางของฝ่ายหญิงเลยทีเดียว

การเตรียมการ

๑) ขันหมาก

๒) ขันที่ ๑ บรรจุหมาก ๘ คู่ (ก้านทาด้วยชาดแดง) พลู ๘ เรียง เรียงละ ๘ ใบ ก้านทาด้วยชาดแดง) ใบพลูวางรอบขัน หันปลายพลูขึ้นปากขัน หมากวางไว้ตรงกลาง

๓) ขันที่ ๒ บรรจุดอกรัก ๗ ดอก ดอกบานไม่รู้โรย ๗ ดอก ดอกดาวเรือง ๗ ดอก ยอดใบเงิน ยอดใบทอง อย่างละ ๓ ยอด ข้าวเปลือก ๑ ถุง ถั่วเขียว ๑ ถุง งาดำ ๑ ถุง และแหวนทองหมั้น วางบนของเหล่านี้ คลุมปากขันด้วยผ้าสีชมพูหรือผ้าแดง

แนวทางการปฏิบัติ

๑) ผู้ใหญ่ฝ่ายชาย (เฒ่าแก่) เดินออกหน้า (เวลาจัดตั้งขบวนไปหมั้น) ถัดไปเป็นผู้ที่ถือขันหมาก เจ้าบ่าว ญาติอื่น ๆ

๒) (ฝ่ายเจ้าสาว) จัดคนเชิญขันหมากและรับขันหมากไปวางไว้ในที่ที่กำหนด (คนเชิญขันหมากมักใช้เด็กหญิงอายุประมาณ ๗-๘ ขวบ)

๓) ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายนั่งล้อมขันหมาก

๔) ผู้ใหญ่ฝ่ายชายกล่าวคำขอหมั้น

๕) ผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงกล่าวตอบ

๖) ผู้ใหญ่ฝ่ายชายมอบขันหมากแก่ผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง

๗) ผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงเปิดขันหมากและตรวจดู พร้อมกับกล่าวคำที่เป็นสิริมงคล เช่น “ทุกอย่างล้วนแต่สวยสดงดงาม ทองสุกใสหลายหลาก เงินมากมายก่ายกอง คงจะต้องอำนวยความสุขสดชื่นตลอดชั่วนิรันดรทีเดียว”

๘) ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายร่วมกันโปรยวัตถุมงคล (ถั่ว งา ข้าวตอก ดอกไม้) ลงบนของหมั้นหรือพร้อมกับกล่าวคำที่เป็นสิริมงคล (หลังจากเสร็จพิธีแล้ว นำไปโปรยไว้ในสวนหรือที่เหมาะสม)

๙) ฝ่ายหญิงนำเจ้าสาวออกมาและน้อมไหว้ผู้ใหญ่ฝ่ายชายจนครบทุกคน แล้วนั่งในที่ที่กำหนด

๑๐) เมื่อได้เวลาฤกษ์ ผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงมอบแหวนหมั้นให้ฝ่ายชาย เพื่อสวมนิ้วฝ่ายหญิงสาวต่อไป

๑๑) ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงสาวไปกราบผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย (กราบครั้งเดียว ไม่แบมือ)

๑๒) ฝ่ายหญิงแจกของชำร่วย และเลี้ยงของว่างรับรองแขก

พิธียกขันหมาก

การเตรียมการ

ขันหมากเอก ๔ ขัน ประกอบด้วย ขันใส่หมากพลู ๒ ขัน (หมาก ๘ คู่ ๘ เรียง) ขันใส่ขนมจีนห่อหมก ๒ ขัน (แต่ละขันมีขนมจีน ๘ จับ ห่อหมก ๘ ห่อ) ขันสินสอด ๑ ขัน (ในกรณีไม่มีการหมั้นไว้ก่อน)

แนวทางการปฏิบัติ

๑) เมื่อได้ฤกษ์เคลื่อนขบวนขันหมาก ให้ผู้ใหญ่ฝ่ายชายนำขบวน ดังนี้

(๑) คนนำต้นกล้วย ๒ คน

(๒) คนนำต้นอ้อย ๒ คน

(๓) คนนำขันหมาก ๔ คน

(๔) คนนำขันสินสอด ๑ คน

(๕) เจ้าบ่าว

(๖) คนถือขวดเหล้า ๒ คน

(๗) คนถือผ้าไหว้ผี ๑ คน (ผ้าขาว ๖ ศอก)

(๘) คนถือถาดมะพร้าวอ่อน จำนวน ๒ ลูก ๑ คน

(๙) คนถือถาดกล้วยน้ำว้า จำนวน ๒ หวี ๑ คน

(๑๐) คนถือถาดใส่หมู ๑ คน

(๑๑) คนถือถาดใส่หมี่ ๑ คน

(๑๒) คนถือถาดใส่ขนม ๑ คน

(๑๓) คนถือสิ่งของอื่น ๆ

๒) ฝ่ายเจ้าสาวจัดคนถือพานหมากไปคอยรับที่ประตูบ้าน (นิยมใช้เด็กหญิง)

๓) เมื่อขบวนขันหมากมาถึง ก่อนเข้าบ้าน เด็กหญิงที่ถือพานหมากมาต้อนรับจะพูดว่า “ไปยังไง มายังไงคะ มากันมากมายจริง ๆ”

๔) ผู้นำขบวนขันหมากจะพูดตอบว่า “วันนี้มาดีนะ ไม่ได้มาร้าย นำแก้วแหวนเงินทองและนำคนดีมีสิริมงคลมาให้เพื่อเป็นทองแผ่นเดียวกัน ขอผ่านหน่อยนะจ๊ะ” พร้อมกับวางซองเงินบนพานหมากของเด็กด้วย

๕) ฝ่ายเด็กหญิงก็จะเชิญให้เข้าไปในบ้าน

๖) ญาติฝ่ายเจ้าสาวที่ถูกจัดไว้เพื่อรับขบวนขันหมาก นำขันหมากไปวางไว้ในที่ที่กำหนดต่อหน้าญาติของทั้งสองฝ่าย

๗) นำผ้าไหว้ไปวางไว้ร่วมกับขันหมาก ของนอกนั้นวางไว้ในที่เหมาะสม วางเป็นแถวคู่กัน ส่วนต้นกล้วย ต้นอ้อย รับไปวางพิงไว้ที่ประตูบ้านทั้งสองด้าน

๘) ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวร่วมกันเปิดขันหมาก นับเงินสินสอดและโปรยวัตถุมงคลลงบนสินสอด

๙) นำเจ้าสาวออกมานั่งข้างซ้ายเจ้าบ่าว น้อมไหว้ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าบ่าว (ถ้ามีการสวมแหวนหมั้นก็ทำตอนนี้ และปฏิบัติเหมือนพิธีที่กล่าวไว้ในขั้นตอนหมั้น)

๑๐) ผู้ใหญ่ทั้ง ๒ ฝ่าย ประพรมน้ำพระพุทธมนต์บนสิ่งของต่าง ๆ ที่วางไว้เป็นแถวพร้อมกับกล่าวคำที่เป็นสิริมงคล เช่นว่า “ของเป็นอันมาก มั่งคั่งสมบูรณ์ดี ขอให้พอกพูน ทวียิ่งขึ้นตลอดไป ภวตุ สพฺพมงฺคลำ”

พิธีไหว้บรรพบุรุษ

การเตรียมการ

๑) หยิบของกินที่มากับขันหมากอย่างละเล็กอย่างละน้อย ใส่ในถาดหรือจาน ๒ ใบ

๒) รินเหล้าใส่แก้ว ๒ ใบ จากเหล้า ๒ ขวด

๓) เทียน ๒ เล่ม และธูป ๕ ดอก สำหรับเจ้าบ่าวและเจ้าสาว

แนวทางการปฏิบัติ

๑) วางจานของกินที่หยิบจากขันหมาก พร้อมทั้งแก้วเหล้าทั้ง ๒ แก้ว ที่โต๊ะ หรือบนผ้าขาวภายในบ้าน มุมใดมุมหนึ่งที่เห็นว่าสมควร

๒) จุดธูปเทียนให้เจ้าบ่าวและเจ้าสาวปักไว้ ณ ที่ปักหรือบนจาน หรือถาดของไหว้

๓) กล่าวบูชาวิญญาณของบรรพบุรุษ ว่า “วันนี้ นาย.....และนางสาว.....ได้เข้าพิธีมงคลสมรสตามประเพณี จึงขอนอบน้อมแด่ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไป เพื่อเป็นการบอกกล่าวขออนุญาต และขอให้ดวงวิญญาณและพระคุณของท่านได้โปรดอวยพรให้ลูกหลานมีความสุขความเจริญในชีวิตสมรสยิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ” (กราบ ๑ ครั้ง ไม่แบมือ)

พิธีสงฆ์เนื่องในพิธีมงคลสมรส

การเตรียมการ

๑) เครื่องใช้พิธีสงฆ์ (สำหรับใช้ในงานพิธีมงคล)

๒) ด้ายมงคลแฝด (นิมนต์พระสงฆ์ที่เคารพนับถือจับให้) ใส่พานตั้งไว้ข้างครอบทำน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อจะได้เป็นสิริมงคลในขณะที่พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๓) โถปริก แป้งกระแจะเจิม (ใส่พานตั้งไว้ข้างครอบทำน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อจะได้เป็นสิริมงคลในขณะที่พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์)

๔) เตรียมนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๕) เครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

๖) ภัตตาหารคาว-หวาน สำหรับถวายพระสงฆ์

๗) หมอนกราบ ๒ ใบ (หน้าโต๊ะหมู่บูชา)

แนวทางการปฏิบัติ

๑) เมื่อถึงเวลาตามที่กำหนด และผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน

๒) เชิญเจ้าบ่าวและเจ้าสาวนั่งหน้าโต๊ะหมู่บูชา (เจ้าสาวนั่งทางด้านซ้ายมือของเจ้าบ่าว)

๓) รับเทียนชนวนจากพิธีกร เจ้าบ่าวและเจ้าสาวจับด้วยกัน จุดธูปเทียนจากซ้ายไปขวาของผู้จุด

๔) กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย แล้วกราบพระรัตนตรัยที่หมอนพร้อมกัน ๓ ครั้ง

๕) หันไปทางพระสงฆ์ กราบพระสงฆ์พร้อมกัน ๓ ครั้ง

๖) พิธีกรอาราธนาศีล พระสงฆ์ให้ศีล

๗) เจ้าบ่าว เจ้าสาว และผู้ร่วมพิธีรับศีลพร้อมกัน

๘) ศาสนพิธีกรอาราธนาพระปริตร พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๙) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ก่อนถึงบท “อเสวนา จ พาลานำ...” เจ้าบ่าวและเจ้าสาวไปนั่งคุกเข่า เบื้องหน้าประธานสงฆ์

๑๐) รับเทียนชนวนจากศาสนพิธีกร จับด้วยกัน จุดเทียนทำน้ำพระพุทธมนต์บนครอบน้ำพระพุทธมนต์

๑๑) ยกครอบสำหรับทำน้ำพระพุทธมนต์พร้อมกัน ประเคนประธานสงฆ์

๑๒) กลับมานั่งฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ณ ที่เดิม

๑๓) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบทถวายพรพระ “พาหุ สหสฺสมภินิมฺ...”

๑๔) ลุกไปตักบาตร (จับทัพพี และหยิบของใส่บาตรพร้อมกัน)

๑๕) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบ

๑๖) ประเคนภัตตาหารแด่พระสงฆ์ พระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จ

๑๗) พิธีกรนำเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมไปวางไว้เบื้องหน้าพระสงฆ์ทุกรูป

๑๘) เจ้าบ่าวและเจ้าสาวประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมด้วยกัน ทุกรูป

๑๙) พระสงฆ์อนุโมทนา

๒๐) เจ้าบ่าวและเจ้าสาวกรวดน้ำ-รับพร พร้อมกัน

๒๑) เจ้าบ่าวและเจ้าสาวประนมมือเข้าไปรับน้ำพระพุทธมนต์จากพระสงฆ์แต่ละรูป จบครบทุกรูป

๒๒) เสร็จพิธี

พิธีหลั่งน้ำพระพุทธมนต์และประสาทพร

การเตรียมการ

๑) โต๊ะหมู่บูชา ๑ ชุด

๒) โต๊ะน้ำสังข์ พร้อมอุปกรณ์รดน้ำสังข์ ๑ ชุด

๓) พวงมาลัย ๒ ชาย ๒ พวง

๔) ด้ายมงคลแฝด ๑ ชุด

๕) โถปริกพร้อมแป้งกระแจะเจิม ๑ ที่

๖) น้ำพระพุทธมนต์ ๑ ขัน พร้อมขันเล็กสำหรับตักน้ำพระพุทธมนต์ใส่สังข์ ๑ ที่

แนวทางการปฏิบัติ

๑) เมื่อถึงกำหนดเวลาเจ้าบ่าวและเจ้าสาวไปนั่งคุกเข่าที่โต๊ะหมู่บูชา (หญิงซ้าย ชายขวา)

๒) รับเทียนชนวนจากศาสนพิธีกร แล้วจับด้วยกันจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยพร้อมกัน

๓) กราบพระรัตนตรัย ๓ ครั้ง

๔) เจ้าบ่าวและเจ้าสาวไปนั่งที่โต๊ะรดน้ำสังข์

๕) ประธานพิธีไปที่โต๊ะน้ำสังข์ น้อมศีรษะไหว้พระรัตนตรัยที่โต๊ะหมู่บูชา ๑ ครั้ง

๖) รับพวงมาลัยจากศาสนพิธีกร และกล่าวว่า “ขออานุภาพแห่งความรักทั้งที่เป็นบุพเพสันนิวาส และปัจจุบันเกื้อหนุน ได้โปรดค้ำจุนความรักของคุณทั้ง ๒ ให้สดชื่น ยั่งยืนตลอดไป” แล้วสวมพวงมาลัยให้เจ้าบ่าวและเจ้าสาว (แต่งให้ชายทั้งสองของพวงมาลัยทั้งสองข้างพาดอยู่บนโต๊ะวางแขน)

๗) ประธานรับด้ายมงคลแฝดจากพิธีกร ประนมมือกล่าวว่า “พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นมงคลในโลก ด้วยอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ขอความสุขสวัสดีมงคลจงบังเกิดแก่คุณทั้งสองตลอดกาลทุกเมื่อเทอญ” แล้วคลี่มงคลแฝดในแต่ละบ่วง ออกสวมศีรษะของเจ้าบ่าวและเจ้าสาวพร้อม ๆ กัน (มือซ้ายสวมเจ้าบ่าว มือขวาสวมเจ้าสาว) โดยให้ปมอยู่ด้านหลังศีรษะ (จัดให้เรียบร้อย)

๘) ประธานรับแป้งเจิมจากศาสนพิธีกร ใช้นิ้วชี้จุ่มแป้งกระแจะจุดที่กลางหน้าผากเจ้าบ่าวและเจ้าสาว เป็น ๓ จุด จุดแรก พุธโธ เต นาโถ จุดที่ ๒ ธัมโม เต นาโถ และจุดที่ ๓ สังโฆ เต นาโถ หรือจะกล่าวว่า “อะอุมะ” ก็ได้

๙) ประธานรับสังข์จากศาสนพิธีกร รินลงที่มือเจ้าบ่าวและเจ้าสาวที่ประนมอยู่

๑๐) ขณะที่ประธานพิธีกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว เจ้าบ่าวและเจ้าสาวประนมมือรับทุกครั้ง)

๑๑) ประนมมือยื่นพาดโต๊ะวางแขนไปข้างหน้าน้อมปลายมือลงเล็กน้อย และให้มืออยู่เหนือพานดอกไม้รองรับน้ำสังข์

๑๒) น้อมศีรษะเล็กน้อยในขณะที่ทุกคนเข้าไปหลั่งน้ำสังข์ และประสาทพร

๑๓) เมื่อแขกผู้มีเกียรติทุกคนรดน้ำสังข์เรียบร้อยแล้ว

๑๔) ประธานผู้ถอดมงคลไปที่โต๊ะน้ำสังข์น้อมศีรษะไหว้พระ ๑ ครั้ง แล้วหันไปทางเจ้าบ่าวและเจ้าสาว กล่าวว่า “ขอสรรพมิ่งมงคลความสุขสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่คุณทั้ง ๒ ตลอดกาลทุกเมื่อเทอญ” แล้วใช้มือทั้งสองปลดมงคล (มือซ้ายปลดข้างเจ้าบ่าว มือขวาปลดเจ้าสาว) พร้อม ๆ กัน แล้วรวบด้ายมงคลแฝดใส่ไว้ในมือเจ้าบ่าวและเจ้าสาวที่ยื่นออกมารับ แล้วจับมือเจ้าบ่าวและเจ้าสาวเชิญยืนขึ้น ให้เจ้าบ่าวและเจ้าสาวไปกราบพระรัตนตรัย

๑๕) เจ้าบ่าวและเจ้าสาวยื่นมือซ้อนกันรับด้ายมงคลแฝดจากประธานพิธีถอดมงคลให้แล้วลุกขึ้นยืนพร้อมกัน (เจ้าบ่าวเก็บด้ายมงคลไว้ในกระเป๋าเสื้อบน)

๑๖) เจ้าบ่าวและเจ้าสาวไปกราบพระรัตนตรัยพร้อมกัน

๑๗) เสร็จพิธี

พิธีทำบุญวันเกิด

เมื่อถึงดิถีคล้ายวันเกิด ควรทำบุญวันเกิด ถ้าจำวันเกิดได้เพียงทางจันทรคติ (ขึ้นหรือแรม) ควรกำหนดวันทำบุญทางจันทรคตินั้น ถ้าจำได้ทางสุริยคติ (วันที่) ก็ควรกำหนดเอาวันทางสุริยคตินั้น ถ้าจำได้ทั้งสองทางให้ถือวันทางสุริยคติเป็นสำคัญ เพราะสะดวก และใกล้เคียงความจริงกว่า พิธีนี้ทำได้ทั้งที่บ้านและที่วัด จำนวนพระในพิธีมี ๕ รูป ๗ รูป หรือ ๙ รูป แล้วแต่ความประสงค์ของเจ้าของวันเกิด หรือเจ้าภาพบางท่านก็จะนิมนต์พระสงฆ์เกินกว่าอายุในปีที่ตนเองทำบุญ จำนวน ๑ รูป

การเตรียมการ

๑) จัดเตรียมสถานที่ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสม

๒) โต๊ะหมู่บูชาพร้อมเครื่องนมัสการ (เช่นเดียวกับพิธีมงคล)

๓) อาสนะพระสงฆ์

๔) เตรียมนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป หรือตามความประสงค์

๕) ครอบสำหรับทำน้ำพระพุทธมนต์ หรือบาตรสำหรับทำน้ำพระพุทธมนต์

๖) กำหญ้าคาสำหรับประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๗) ด้ายสายสิญจน์ พร้อมพานรองสายสิญจน์

๘) เครื่องรับรองพระสงฆ์

๙) ภัตตาหารสำหรับถวายพระสงฆ์

๑๐) เครื่องจตุปัจจัยไทยธรรม

๑๑) ที่กรวดน้ำ เชิงเทียนชนวน

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑) เมื่อถึงเวลาที่กำหนด เจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน

๒) เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)

๓) เจ้าภาพถวายพัดรอง หรือตาลปัตรที่ระลึก (ถ้ามี)

๔) ศาสนพิธีกรอาราธนาศีล

๕) ประธานสงฆ์ให้ศีล

๖) เจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีประนมมือรับศีลพร้อมกัน

๗) ศาสนพิธีกรอาราธนาพระปริตร

๘) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๙) ศาสนพิธีเชิญเจ้าภาพจุดเทียนน้ำมนต์ (เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ใกล้จะจบนโม ๘ บท และพระสงฆ์จะขึ้นบท “อเสวนา จ พาลานำ...”

๑๐) เจ้าภาพบูชาข้าวพระพุทธ

๑๑) เจ้าภาพประเคนภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๒) พระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จเรียบร้อย

๑๓) ศาสนพิธีนำเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรม มาเรียงไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์ทุกรูป

๑๔) เชิญเจ้าภาพถวายจตุปัจจัยไทยธรรม

๑๕) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๖) เจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๑๗) เจ้าภาพรับการประพรมน้ำพระพุทธมนต์จากพระสงฆ์ (ขณะประพรมน้ำพระพุทธมนต์ให้แก่เจ้าภาพ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา)

๑๘) เจ้าภาพส่งพระสงฆ์

๑๙) เสร็จพิธี

๒๐) จากนั้น จะมีการปล่อยนก ปล่อยปลา หรือเต่า แล้วแต่ความประสงค์)

พิธีทำบุญอายุครบ ๖๐ ปี

การที่บุคคลมีอายุถึง ๖๐ ปี ไม่ตายจากกันไปเสียก่อน เป็นลาภอันอุดมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ควรยินดี เมื่อมีผู้มายินดีเช่นนี้ ก็ควรที่จะบำเพ็ญกุศล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนและผู้อื่น สมกับที่มีน้ำใจยินดี และควรที่จะทำให้เป็นที่ตั้งแห่งความไม่ประมาท ด้วยไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าจะอยู่ไปบรรจบรอบปีเช่นนี้อีกหรือไม่ และในโอกาสที่มีอายุครบถึง ๖๐ ปี หรือแซยิด ๖๐ ปี เนื่องจากมีพระเสวยอายุบุคคล เมื่อพระองค์ใดเริ่มเสวยอายุ ก็ต้องทำพิธีรับ เมื่อพระองค์ใดออก ก็ควรทำพิธีส่ง เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ในการที่เทพยดาประจำวันนั้น จะได้รักษาอายุให้แก่ตนต่อไป

การเตรียมการ

๑) เครื่องพิธีสงฆ์

๒) เครื่องบูชาเทวดา

(๑) บายศรีปากชาม

(๒) เครื่องมัจฉมังสะ ๖ (กุ้ง ปู ปลา หัวหมู เป็ด และไก่)

(๓) ขนม นม และเนย (ขนมต้มแดง ขนมต้มขาว ขนมหูช้าง ขนมเล็บมือนาง มะพร้าวอ่อน กล้วยน้ำไทย หรือกล้วยน้ำว้า ผลไม้ต่าง ๆ ที่มีชื่อเป็นมงคล นม เนย ขนมทองหยิบ ขนมทองหยอด ขนมฝอยทอง เป็นต้น

(๔) เครื่องรับเทวดา คือ ภาชนะใส่น้ำ ๑ ที่ หมากและพลู

(๕) ธงใหญ่ ธงประจำเทวดานพเคราะห์ ธงเล็ก (ธงสีต่าง ๆ) ตามกำลังวัน (ธงใหญ่ ๙ ธง ธงเล็ก ๑๐๘ ธง) พร้อมทั้งกระทงบัตรพลี เครื่องบูชาเทวดาเหล่านี้ตั้งไว้บนโต๊ะที่ปูผ้าขาวแล้ว

๓) ธูป เทียน สำหับพิธี คือ เทียนชัย เทียนมงคล อย่างละ ๑ เล่ม

๔) ธูป เทียน สำหรับบูชาเทวดานพเคราะห์ อย่างละ ๑๐๘

๕) ขันสาครขนาดใหญ่ ๑ ขัน

๖) ตู้เทียนชัย ๑ ตู้

๗) เตรียมหาฤกษ์ เนื่องจากการจุดเทียนชัยจะต้องมีฤกษ์ในการประกอบพิธี

๘) เตรียมนิมนต์พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๙) จตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑) เมื่อถึงเวลาตามกำหนดเจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน

๒) เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)

๓) ถวายพัดรองที่ระลึก (ถ้ามี)

๔) ศาสนพิธีกรอาราธนาศีล

๕) เจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีรับศีลพร้อมกัน

๖) เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาเทวดานพเคราะห์

๗) โหราจารย์ หรือพราหมณ์กล่าว ชุมนุมเทวดา (สคฺเค กาเม...) จบ

๘) ศาสนพิธีกรอาราธนาพระปริตร

๙) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๑๐) ศาสนพิธีกรส่งเทียนชนวนให้เจ้าภาพจุดเทียนชัย และเทียนมงคล (เมื่อพระสงฆ์ขึ้นบทสรณคมน์ (พุทฺธํ...)

๑๑) เจ้าภาพจุดเทียนชัย และเทียนมงคล

๑๒) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ สลับกับโหราจารย์หรือพราหมณ์สวดบูชานพเคราะห์ ดังนี้

(๑) โหรบูชาพระอาทิตย์ พระสงฆ์สวดโมรปริตร

(๒) โหรบูชาพระจันทร์ พระสงฆ์สวดอภยปริตร

(๓) โหรบูชาพระอังคาร พระสงฆ์สวดกรณียเมตตสูตร
(๔) โหรบูชาพระพุธ พระสงฆ์สวดขันธปริตร
(๕) โหรบูชาพระเสาร์ พระสงฆ์สวดอังคุลิมาลปริตร
(๖) โหรบูชาพระพฤหัสบดี พระสงฆ์สวดรตนสูตร
(๗) โหรบูชาพระศุกร์ พระสงฆ์สวดอาฏานาฏิยปริตร
(๘) โหรบูชาพระราหู พระสงฆ์สวด ดังนี้
กลางคืน สวดจันทปริตร
กลางวัน สวดสุริยปริตร
(๙) โหรบูชาพระเกตุ พระสงฆ์สวดชยปริตร

๑๓) เมื่อพระสงฆ์สวดพระปริตรประจำนพเคราะห์องค์ใด เจ้าภาพหรือผู้แทน จุดธูปเทียนเท่ากับกำลังพระเคราะห์องค์นั้น ๆ และเมื่อพระสงฆ์ขัดตำนานบท รตนสูตร เจ้าภาพจุดเทียนน้ำพระพุทธมนต์

๑๔) เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ จบ

๑๕) ศาสนพิธีกรวางเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมเบื้องหน้าพระสงฆ์

๑๖) เจ้าภาพประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม

๑๗) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๘) เจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๑๙) นำน้ำพระพุทธมนต์เติมลงในน้ำเทพมนต์

๒๐) ได้ฤกษ์หลั่งน้ำพระพุทธมนต์ นิมนต์ประธานสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ (ขณะนี้พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ดนตรีบรรเลงเพลงมหาฤกษ์)

๒๑) ผู้ที่เคารพนับถือหลั่งน้ำพระพุทธมนต์

๒๒) เสร็จพิธี

หมายเหตุ

๑) เทียนชัย สูงเท่าตัวเจ้าภาพ หนัก ๘๐ บาท ไส้เทียนเท่าอายุ บวก ๑ (อายุ ๖๐ ไส้ ๖๑ เส้น)

๒) เทียนมงคล สูงเท่ากับความยาวที่วัดโดยรอบศีรษะเจ้าภาพ หนัก ๓๒ บาท ไส้เทียนเท่าอายุ (ตั้งอยู่ในขันสาคร)

๓) เทียนกำลังนพเคราะห์ ใช้เทียนขี้ผึ้งหนักเล่มละ ๑ สลึง ยาวขนาดนิ้วชี้โดยประมาณ จำนวน ๑๐๘ เล่ม

๔) เทียนหนักเล่มละ ๑ บาท ๒๐ เล่ม สำหรับปักที่บัตรพลี ๙ เล่ม เทียนน้ำมนต์ ๒ เล่ม เทียนชนวน ๒ เล่ม

๕) เทียนนพเคราะห์ ๑๐๘ เล่ม ใช้จุดและปักที่ขอบขันสาครเป็นน้ำเทพมนต์ ทุกครั้งที่โหราจารย์หรือพราหมณ์สวดบูชานพเคราะห์ จะใช้กี่เล่มจุดบูชาตามกำลังวัน

๖) กำลังนพเคราะห์มีดังนี้ พระอาทิตย์ ๖ พระจันทร์ ๑๕ พระอังคาร ๘ พระพุธ ๑๗ พระพฤหัสบดี ๑๙ พระศุกร์ ๒๑ พระเสาร์ ๑๐ พระราหู ๑๒ พระเกตุ ๙

พิธีทำบุญครบรอบวันเกิดของผู้วายชนม์

ในปัจจุบันมีพิธีทำบุญอีกงานหนึ่ง ซึ่งถือเป็นงานมงคล เนื่องจากเป็นการปรารภถึงวันเกิดของบรรพบุรุษที่ได้วายชนม์ไปแล้ว มาเป็นเหตุในการบำเพ็ญกุศลเพื่ออุทิศให้แก่ผู้ที่วายชนม์ไปแล้ว และเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีที่ผู้ปรารภเหตุแห่งการบำเพ็ญกุศลมีต่อบุพการีชนทั้งหลาย งานนี้ถือว่าเป็นงานมงคลเช่นเดียวกับการบำเพ็ญกุศลฉลองอัฐิของผู้ที่วายชนม์ไปแล้ว เช่น การบำเพ็ญกุศลครบรอบ ๑๐๐ ปี วันประสูติของอดีตบุรพมหากษัตริยาธิราช ในส่วนพิธีสงฆ์ก็มีการบำเพ็ญกุศลเช่นเดียวกับงานมงคลอื่น เพียงแต่ไม่มีการวงสายสิญจน์ มีการทำน้ำพระพุทธมนต์หรือไม่ก็ได้ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ในงานมงคล คือ จุลราชปริตร (เจ็ดตำนาน) หรือมหาราชปริตร (สิบสองตำนาน) แล้วแต่กรณี และจะมีการแสดงพระธรรมเทศนา อันเป็นการเทศนาเพื่อปรารภคุณูปการของผู้วายชนม์ที่มีต่อบุคคลหรือประเทศชาติแล้วแต่กรณีด้วยก็ได้

การเตรียมการ

๑) จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้ในงานมงคล

๒) โต๊ะหมู่บูชา พระพุทธรูป พร้อมเครื่องนมัสการ จำนวน ๑ ชุด

๓) โต๊ะหมู่บูชา สำหรับประดิษฐานอัฐิ หรือสิ่งอันเป็นเครื่องหมายแทนผู้วายชนม์ พร้อมเครื่องบูชา และเครื่องทองน้อย จำนวน ๑ ชุด

๔) เครื่องรับรองพระสงฆ์ ตามจำนวนพระสงฆ์ที่ได้นิมนต์

๕) นิมนต์พระสงฆ์เพื่อเจริญพระพุทธมนต์

๖) จตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

๗) ไตรจีวรสำหรับถวายพระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนาและเจริญพระพุทธมนต์

๘) ภูษาโยง (กรณีมีการทอดผ้าบังสุกุล)

๙) ครอบน้ำพระพุทธมนต์ พร้อมเทียนทำน้ำพระพุทธมนต์ แต่ไม่ต้องวงสายสิญจน์

๑๐) ธรรมาสน์เทศน์ เทียนส่องธรรม เครื่องทองน้อย จำนวน ๒ ชุด (ในกรณีที่มีการแสดงพระธรรมเทศนา)

๑๑) ภัตตาหารสำหรับถวายพระสงฆ์

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑) เมื่อเจ้าภาพหรือประธานพิธี และผู้ร่วมพิธีพร้อมกัน

๒) ประธานพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง)

๓) ประธานพิธีจุดเครื่องทองน้อย (ในกรณีเป็นอัฐิของพระสงฆ์ กราบ ๓ ครั้ง เป็นอัฐิของฆราวาส กราบ ๑ ครั้ง ไม่แบมือ)

๔) ถวายพัดรองที่ระลึก (ถ้ามี)

๕) เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล (ในกรณีมีการแสดงพระธรรมเทศนาให้อาราธนาศีล เมื่อพระสงฆ์จะแสดงพระธรรมเทศนา และไม่ว่ากำหนดการจะให้มีการแสดงพระธรรมเทศนาก่อนหรือหลังการเจริญพระพุทธมนต์ก็ให้มีการอาราธนาศีลไว้ในช่วงแสดงพระธรรมเทศนา เมื่อรับศีลแล้วเจ้าหน้าที่จึงจะอาราธนาธรรม)

๖) เจ้าหน้าที่อาราธนาพระปริตร

๗) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๘) เจ้าภาพหรือประธานถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จ

๙) เจ้าหน้าที่นำเครื่องไทยธรรมตั้งไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์ทุกรูป

๑๐) เจ้าภาพหรือประธานประเคนเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์

๑๑) เจ้าหน้าที่ลาดภูษาโยง

๑๒) เจ้าภาพหรือประธานพิธีทอดผ้าไตรบังสุกุล

๑๓) พระสงฆ์พิจารณาผ้าบังสุกุล (สำหรับการทอดผ้าไตรบังสุกุลนี้ พระเถระให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนว่า จะใช้เป็นวิธีการโดยถวายเป็นเครื่องไทยธรรมก็ได้ เนื่องจากเป็นงานพิธีที่ปรารภผู้ที่วายชนม์ไปแล้วเป็นเหตุ หรือจะใช้วิธีถวายเป็นเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมเช่นเดียวกับงานมงคลก็ได้)

๑๔) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๕) เจ้าภาพหรือประธานพิธีกรวดน้ำ-รับพร

๑๖) เสร็จพิธี

การจัดงานมงคลและอวมงคลในโอกาสเดียวกัน

ในพิธีทำบุญงานมงคลในปัจจุบัน เช่น ในกรณีที่เจ้าภาพได้ประกอบพิธีทำบุญเนื่องในโอกาสที่ตนเองได้รับเลื่อนยศ หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือมีการทำบุญอายุวันเกิด เจ้าภาพมักจะนิยมให้มีการทำบุญอุทิศอันเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที สื่อเนื่องการที่ตนเองได้รับความเจริญเรืองมาจนบัดนี้ ก็เพราะได้รับความอุปการะค้ำจุนมาจากบุพการีชน เช่น บิดา มารดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ จึงทำให้เจ้าภาพได้มีโอกาสสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ตนเอง เมื่อได้แสดงออกด้วยการทำบุญอุทิศอันเป็นการรำลึกถึงอุปการคุณของบุพการีชนอันตนนับถือแล้ว จึงจะเป็นการประกอบพิธีทำบุญเพื่อความเป็นสิริมงคลให้แก่ตนเองภายหลัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที อันเป็นเครื่องหมายของคนดี ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

การเตรียมการ

๑) จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้งานมงคล (ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒)

๒) อุปกรณ์เครื่องใช้งานอวมงคล (ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒)

๓) สถานที่ประกอบพิธี

๔) โต๊ะหมู่บูชา พร้อมพระพุทธรูป และเครื่องนมัสการ

๕) โต๊ะหมู่บูชา สำหรับตั้งอัฐิหรือป้ายบรรพบุรุษ พร้อมเครื่องบูชา

๖) ภูษาโยง พร้อมแถบทองหรือสายโยง

๗) สายสิญจน์

๘) ครอบน้ำสำหรับทำน้ำพระพุทธมนต์

๙) ผ้าสบง ผ้าไตรจีวร หรือผ้าที่พระสงฆ์สามารถใช้ได้

๑๐) ภัตตาหารถวายพระสงฆ์ (ในกรณีมีการจัดเลี้ยงพระสงฆ์)

๑๑) เครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

แนวทางการปฏิบัติงาน

๑) ผู้ร่วมงานพร้อมกัน ณ มณฑลพิธี

๒) ประธานจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยหน้าอัฐิ กราบ ๑ ครั้ง หรือน้อมไหว้ (ในกรณีเป็นอัฐิของพระสงฆ์ กราบ ๓ ครั้ง)

๓) พิธีกรนิมนต์พระสงฆ์สวดมาติกา (ถ้ามี)

๔) เมื่อพระสงฆ์สวดมาติกาถึงบท เหตุปจฺโย..... (ถ้ามี)

๕) พิธีกรนำจตุปัจจัยไทยธรรมวางไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์ทุกรูป (ถ้ามี)

๖) เมื่อพระสงฆ์สวดมาติกาจบ เชิญเจ้าภาพถวายจตุปัจจัยไทยธรรม (ถ้ามี)

๗) พิธีกรลาดภูษาโยง (ถ้าไม่มีการสวดมาติกาและถวายเครื่องไทยธรรม พิธีกรลาดภูษาโยงในขณะเจ้าภาพจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย)

๘) เชิญผ้าสบง หรือไตรจีวรให้เจ้าภาพทอดผ้าบังสุกุล

๙) เจ้าภาพทอดผ้าบังสุกุล (วิธีทอดผ้าบังสุกุลให้วางผ้าขวางทับภูษาโยง) แล้วกลับมานั่งที่เดิม

๑๐) พระสงฆ์พิจารณาผ้าบังสุกุล

๑๑) พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๒) ประธานกรวดน้ำ-รับพร (เป็นเสร็จพิธีบังสุกุล และเป็นการตัดตอนงานพิธีอวมงคล)

๑๓) เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย (กราบ ๓ ครั้ง) เป็นการเริ่มงานพิธีมงคล

๑๔) เจ้าภาพถวายพัดรองหรือตาลปัตรที่ระลึก (ถ้ามี)

๑๕) พิธีกรอาราธนาศีล

๑๖) ประธานสงฆ์ให้ศีล เจ้าภาพและผู้ร่วมพิธีรับศีลพร้อมกัน

๑๗) พิธีกรอาราธนาพระปริตร

๑๘) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

๑๙) พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบท “อเสวนา จ พาลนำ.....”

๒๐) ประธานจุดเทียนที่ครอบน้ำพระพุทธมนต์แล้วยกประเคนประธานสงฆ์ น้อมไหว้

๒๑) ประธานพร้อมผู้ร่วมพิธีประเคนภัตตาหารถวายพระสงฆ์

๒๒) พระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จเรียบร้อย

๒๓) พิธีกรนำเครื่องจตุปัจจัยไทยธรรมมาวางไว้ ณ เบื้องหน้าพระสงฆ์

๒๔) เจ้าภาพประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมถวายพระสงฆ์

๒๕) พระสงฆ์อนุโมทนา

๒๖) เจ้าภาพกรวดน้ำ-รับพร

๒๗) พระสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๒๘) เสร็จพิธี

ในกรณีมีการแสดงพระธรรมเทศนา

๑) ผู้ร่วมงานพร้อมกัน ณ มณฑลพิธี

๒) พระสงฆ์ขึ้นนั่ง ณ อาสนะบนอาสน์สงฆ์

๓) ประธานพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย กราบ ๓ ครั้ง

๔) ประธานพิธีจุดเทียนส่องธรรม (เทียนดูหนังสือเทศน์) และจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยบูชาธรรม

๕) พระสงฆ์ขึ้นสู่ธรรมาสน์

๖) ศาสนพิธีกรเชิญเทียนส่องธรรมไปตั้งบนธรรมาสน์

๗) ศาสนพิธีกรอาราธนาศีล ทุกคนรับศีล จบ

๘) ศาสนพิธีกรอาราธนาธรรม

๙) พระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนา จบ อนุโมทนาบนธรรมาสน์

๑๐) ประธานพิธีกรวดน้ำ-รับพร

๑๑) ศาสนพิธีกรเชิญเทียนส่องธรรมออก รับพระสงฆ์ลงจากธรรมาสน์

๑๒) ประธานพิธีประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมเครื่องกัณฑ์เทศน์

๑๓) เสร็จพิธี

หมายเหตุ ในพิธีใดที่มีการแสดงพระธรรมเทศนา เจ้าหน้าที่ปฏิบัติดังนี้

๑) ให้อาราธนาศีลและรับศีล ก่อนที่พระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนา

๒) ถ้ามีการเจริญพระพุทธมนต์ หรือสวดพระพุทธมนต์ก่อน เมื่อประธานจุดธูปเทียนนมัสการพระรัตนตรัยแล้ว ให้อาราธนาพระปริตร

๓) ให้อาราธนาศีล เมื่อพระสงฆ์จะแสดงพระธรรมเทศนา